

**6D010100- Okul öncesi eğitim ve yetiştirme alanında Doktora derecesini
almak için Tleubay Sanduğash Tleubayevna'nın “Gelecekteki okul öncesi
kurumlarının öğretmenlerinin üç dilli iletişim yeterliliğinin geliştirilmesi” üzerine
yazılan Doktora tezi danışmanının
ELEŞTİRİSİ**

Son zamanlarda tüm dünyada okul öncesi dönemde yabancı dil öğretim yöntemi, önem kazanmaya başlamıştır. Erken yaşta yabancı dil öğrenmek, doğumdan okula kadar sezgisel-pratik bir öğrenmedir. Özellikle Batı ülkelerinde (ABD, İngiltere, Fransa vb.) üç dilli eğitimin önemi kanıtlanmıştır ve okul öncesi eğitimde iki dilli (iki yabancı dil) öğretim yaygındır. Okul öncesi eğitimde çocuklara iki dil öğretmek - iki dillilik- dünyanın her ülkesinde, toplumun her kategorisinde, her yaşta ortaya çıkan bir olgudur. Bilim adamlarına göre; dilin ve kültürün bir sembolü olarak, iki dile sahip bir kişi, çöğunluğa göre daha derin düşünün ve daha yüksek değerlere sahip bir toplumun üyesidir. Bu bağlamda, uluslararası ilişkilerin mevcut önceliği ile bağlantılı olarak, erken yaşta yabancı dil öğrenmenin ne kadar gerekli olduğu anlaşılmıştır.

“Kazakistan - 2050 Stratejisinde”, 2025 yılına kadar ülke vatandaşlarının eğitim yoluyla entegre olabilmeleri için İngilizcaye hakim olmaları gerektiği belirtilmektedir. Bu nedenle üniversitelerin amacı, uluslararası standartlara uygun, hareketli, anlayışlı, yaratıcı, eleştirel, çoklu iletişim kurabilen, profesyonel olarak yetkin bir birey yaratmaktadır. Buna göre pedagojik üniversitelerde gelecekteki okul öncesi öğretmenlerin rekabet gücünü üç dilli bir ortamda (Kazakça, Rusça ve İngilizce) geliştirmek önemli bir konudur. 21.yüzyılın küreselleşmesi bağlamında, üniversitelerde okul öncesi eğitim öğretmenlerinin üç dilli iletişimsel yeterliliğini oluşturmaya ihtiyaç bulunmaktadır.

Standart okul öncesi eğitim ve öğretim programının amaçları; yaşamı koruyan ve çocuğun sağlığını güçlendiren maddi ve mekansal bir gelişim ortamı yaratmak, okul öncesi eğitimin sürekli ilkelerini sağlamak, çocukların fiziksel, entelektüel, iletişimsel, ahlaki ve estetik gelişimine yönelik eğitim alanlarını dahil etmek, program materyalinin içeriğinin geliştirilmesinde her yaş grubundaki çocukların gelişimini izlemek, organize etmek, okul öncesi organizasyon ile aile arasındaki ortak işbirliği, okul öncesi çocukların yetiştirilmesinde ebeveyn topluluğunun ihtiyaçlarını karşılamaktır. Ayrıca eğitim programının içeriğine uygun olarak çocuklarda yaratıcılığı, iletişimini, eleştirel düşünmeyi ve bir takımda çalışabilme yeteneğini geliştirmeye yönelik sosyal-kişisel nitelikleri oluşturmaktır. Sosyal ve kişisel niteliklerine önem vererek, çocuğun gruplar halinde çalışma ve farklı durumlarda dil iletişimini yoluyla yaratıcı ve eleştirel karar verme becerisini desteklemek bu araştırmancının önemini artırmaktadır. Bu çalışmada, gelecekteki okul öncesi öğretmenlerinin üç dilli iletişimsel yeterliliğinin geliştirilmesi için kuramsal bir model geliştirmek amaçlanmıştır.

Tez bilimsel ilkelere göre tutarlı ve sistemli olarak yazılmıştır. Tezin konusu pedagojinin en önemli konularından biridir, geleceğin öğretmenlerinin üç dilli iletişim yeterliğinin geliştirilmesini sağlamak için hazırlanmıştır. Tez iki bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde, "Gelecekteki okul öncesi kurumların öğretmenlerinin üç dilli iletişimsel yeterliliğinin geliştirilmesi için teorik ve metodolojik temel" başlıklı ilk bölümde, gelecekteki okul öncesi öğretmenlerinin yurt içi ve yurt dışı araştırmalarda üç dilli iletişimsel yeterliliklerinin gelişimi analiz edilmiş, "üç dilli iletişim yeterliliği" kavramı ve yapısı ortaya konmuştur. Ek olarak, okul öncesi eğitim kurumlarının öğretmenlerinin üç dilli iletişimsel yeterliliklerini geliştirme fırsatları incelenmiş ve yapısal ve içerik modeli tanımlanmıştır.

"Gelecekteki okul öncesi kurum öğretmenlerinin üç dilli iletişim yeterliliğini geliştirme yöntemleri" adlı ikinci bölümde gelecekteki okul öncesi öğretmenlerin üç dilli iletişim yeterliliğinin içeriği, öğretim yöntemleri, organizasyon biçimleri ele alınmıştır.

Bu konuda PhD doktora adayı T.S. Tleubayevna, araştırmasında gelecekteki okul öncesi öğretmenlerin üç dilli yeterliklerinin gelişimi için metodolojik temelleri açıkça ortaya koymuştur. PhD doktora tezinin öğretmen eğitimi programlarına büyük katkısı olduğu dikkate alınarak, Tleubayevna'nın araştırmasının güncel konulardan biri olduğu düşünülmektedir.

Tez çalışmasının giriş, son bölümleri anlaşılır ve yetkin yazılmıştır. Kanıtlar ve sonuçlar güvenilir ve doğrudur. Uygulama örnekleri yer almaktadır.

6D010100- Okul öncesi eğitim ve yetleştirme alanında Doktora derecesini almak için Tleubay Sandugaş Tleubayevna'nın "Gelecekteki okul öncesi kurumların öğretmenlerinin üç dilli iletişim yeterliliğinin geliştirilmesi" isimli, gelecekteki okul öncesi öğretmenlerinin üç dilli iletişimsel yeterliliklerinin geliştirilmesine dayalı tez çalışmasının Kazakistan Cumhuriyeti'nde tez çalışmasının gerekliliklerini tamamıyla karşılayacağına inanıyorum.

Tleubay Sandugaş Tleubayevna'nın "Gelecekteki okul öncesi kurumların öğretmenlerinin üç dilli iletişim yeterliliğinin geliştirilmesi" üzerine yazılmış araştırma tezi amacına ulaşmıştır ve savunmaya hazır haldedir.

Tez Danışmanı
Gazi Üniversitesi
Gazi Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri Bölümü

Prof. Dr. Gürcü ERDAMAR

6D010100 – Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу мамандығы
бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін ұсынылған
Тлеубай Сандуғаш Тлеубаевнаның «Болашақ мектепке дейінгі ұйым
педагогтерінің үштілдік коммуникативтік құзыреттілігін дамыту» атты
тақырыпта дайындаған диссертациялық жұмысына шетелдік
ғылыми кеңесшінің
ПІКІРІ

Соңғы жылдары әлемде мектепке дейінгі кезеңде шет тілін оқыту әдістемесі маңызға ие бола бастады. Шет тілін ерте жастан оқыту –бала дүниеге келген кезден бастап мектепке барғанға дейінгі интуитивті – тәжірибелік негізде жүретін оқыту. Соның ішінде батыс мемлекеттерінде (АҚШ, Англия, Франция т.б.) үштілді білім берудің маңыздылығы дәлелденіп, мектеп жасына дейінгі білім беру мекемелерінде билингвалды (екі шет тілі) оқыту кең таралған. Мектепке дейінгі тәрбиеде балаларды екі тілділікке үйрету әлемнің әрбір елінде, қоғамның әрбір санатында, әрбір жаста жүріп отырған құбылыс. Фалымдардың пікірінше, тіл – мәдениет бейнесі ретінде билингвалды тұлға көп жағдайда ойлауы терең, құндылықтары жоғары көпшілікке қарағанда ерекше қоғам мүшесі. Осыған орай, қазіргі таңда халықаралық қатынастарға басымдық берілуіне байланысты қоғамның тарапынан шет тілін ерте жастан оқытуға деген қызығушылық арта түсті.

Қазақстан Республикасы Елбасының «Қазақстан -2050» Стратегиялық Жолдауында ел азаматтары 2025 жылға дейін үштүгірлы тілді менгеру, білім арқылы интеграциялану үшін ағылшын тілін де менгере білу қажеттігі айтылған болатын. Сондықтан ЖОО мақсаты әлемдік талаптарға сай мобиЛЬДІ, жаңаны қабылдауға бейім, креативті, сыни ойлай алатын, поликоммуникативті, кәсіби құзыретті жеке тұлғаны қалыптастыру болып табылады. Ендеше қазақ, орыс, ағылшын тілдерін педагогикалық жоғары оку орындарда болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің бәсекеге қабілеттілігін дамытуды үштілділік жағдайында арттыру өзекті мәселе болып табылады. XXI –ғасыр жаһандану жағдайында ЖОО-да мектепке дейінгі білім беру педагогтерінің үштілдік коммуникативтік құзыреттілігін қалыптастыру қажеттілігі туындалған отыр.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік бағдарламаның міндеттері: баланың өмірін қорғауды және денсаулығын нығайтуды қамтамасыз ететін заттық-кеңістіктік дамытушы орта құру, мектепке дейінгі білім берудің сабактастығы мен үздіксіздігі ұстанымдарын қамтамасыз ету, балалардың дене, зияткерлік, коммуникативтік, адамгершілік, эстетикалық дамуына бағытталған білім беру салаларын кіріктіру, әр жас тобында бағдарлама материалының мазмұнын игеруде балалардың дамуы мониторингін ұйымдастыру, мектепке дейінгі ұйым мен отбасының бірлескен ынтымақтастығы, мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеуде ата-аналар қауымдастырының қажеттілігін қанағаттандыру деп көрсетілген. Сонымен қатар, үлгілік оку бағдарламасының мазмұнына сәйкес

креативтілікті, коммуникативтілікті, сынни ойлауды және команда жұмыс істей білуді дамытуға бағытталған әлеуметтік-тұлғалық қасиеттерді қалыптастыру болып табылады. Баланың әлеуметтік және тұлғалық қасиеттеріне ерекше мән бере отырып, оның әр түрлі жағдаяттағы тілдік қарым-қатынасқа тұсу арқылы топта жұмыс жасай алуы мен креативтілігі, сынни тұрғыдан шешім қабылдауы зерттеу жұмысының өзектілігін арттыруды. Зерттеуде мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің үштілдік коммуникативтік құзыреттілігін қалыптастыру мақсатында әлеуметтік модельін жасау.

Зерттеу ғылыми қағидаларға негізделіп толыққанды және жүйелі түрде жазылған. Зерттеу жұмысы болашақ педагогтерінің үштілділік коммуникативтік құзыреттілігін қалыптастыру үшін дайындалған педагогика саласындағы маңызды тақырыптардың бірі. Диссертация екі тараудан тұрады.

«Болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің үштілдік коммуникативтік құзыреттілігін дамытудың теориялық-әдіснамалық негіздері» деп аталатын бірінші бөлімде болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтердің үштілдік коммуникативтік құзыреттілігін дамыту мәселесінің отандық және шетелдік зерттеулерінде талдануы, «үштілдік коммуникативтік құзыреттілік» ұғымының мәні ашылады, құрылымы анықталады. Сонымен бірге, мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің үштілдік коммуникативтік құзыреттілігін дамытудың мүмкіндіктері зерделеніп, құрылымдық-мазмұндық моделіне сипаттама беріледі.

«Болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің үштілдік коммуникативтік құзыреттілігін дамытудың әдістемесі» атты екінші бөлімде болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің үштілдік коммуникативтік құзыреттілігін дамытудың мазмұны, оқытудың әдіс-тәсілдері, ұйымдастыру формалары қарастырылады.

Философия докторы (PhD) дәрежесіне үміткер Т.С Тлеубаевна өз зерттеуінде болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің үштілдік коммуникативтік құзыреттілігін дамыту үшін теориялық-әдіснамалық негіздерін анықтаған. Диссертациялық жұмыстың педагогтарды дайындау бағдарламаларына айтарлықтай үлес қосатынын ескере отырып, Тлеубаевнаның зерттеу жұмысы маңызды тақырыптардың бірі деген пікірдемін.

Диссертациялық жұмыстың кіріспе, қорытынды тараулары түсінікті және нақты жазылған. Дәлелдер мен нәтижелер сенімді әрі дұрыс. Мысалдар да берілген.

6D010100 – Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін ұсынылған Тлеубай Сандуғаш Тлеубаевнаның «Болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің үштілдік коммуникативтік құзыреттілігін дамыту» атты тақырыпта дайындаған диссертациялық жұмысының Қазақстан Республикасында қажетті диссертациялық жұмыстардың қатарын толықтыратынына сенемін.

Тлеубай Сандуғаш Тлеубаевнаның «Болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің үштілдік коммуникативтік құзыреттілігін дамыту» атты тақырыпта дайындаған диссертациялық жұмысы мақсатына жетті және корғауға дайын.

Ғылыми жетекші
Гази Университеті
Гази Білім Факультеті
Білім беру Бөлімі

Профессор, Доктор Gürçü ERDAMAR

Перевод текста документа с турецкого языка на казахский язык выполнен перевodчиком Омаровым Сабитом Амангельсиновичем третьего февраля две тысячи дадцать первого года.

Подпись Сабит Амангельсинович

Республика Казахстан, город Алматы,

Третье февраля две тысячи двадцать первого года, я, Нургалиева Жулдыз Кайсина, нотариус города Алматы, государственная лицензия № 0000467 от 03 мая 1999 года, выдана Министерством юстиции Республики Казахстан, свидетельствую подлинность подписи переводчика Омара Сабита Амангельсиновича. Личность переводчика установлена, дееспособность и полномочия проверены.

Зарегистрировано в реестре за № 1-727

Взыскано: 88+1459 тенге

Нотариус:

Пронумеровано и прошнуровано
на
страницах

Б. Галым

Нотариус	
----------	--

